

Vagyon elleni bűncselekményeket befolyásoló fontosabb makrogazdasági bizonytalansági tényezők vizsgálata Magyarországon többváltozós módszerekkel

A Multivariate Analysis of the Principal Macroeconomic Uncertainty Factors Influencing Property Crime in Hungary

Denich Ervin

Dr., PhD, adjunktus
Budapesti Gazdaságtudományi
Egyetem,
Pénzügy és Számvitel Kar
denich.ervin@uni-bge.hu

Hegedűs Szilárd

Dr., PhD, egyetemi docens
Budapesti Gazdaságtudományi
Egyetem,
Pénzügy és Számvitel Kar
hegedus.szilard@uni-bge.hu

Baracsi Áron Lajos

óradó
Budapesti Gazdaságtudományi
Egyetem,
Pénzügy és Számvitel Kar
baracsi.aron@gmail.com

Absztrakt

Cél: Feltárni és jellemezni a munkanélküliségi ráta, a fogyasztói bizalmi index és a jövedelemegyenlőtlenség (Gini-index) közötti összefüggéseket a vagyon elleni bűncselekmények előfordulásában Magyarországon a 2013–2022 közötti időszakban.

Módszertan: Ökonometriai idősorelemzés, amely korrelációs vizsgálatokat és Bayes-féle lineáris regressziót alkalmaz magyarországi gazdasági és bűnügyi statisztikai adatokra.

Megállapítások: A vagyon elleni bűncselekmények száma erős, pozitív korrelációt mutat a munkanélküliségi rátával; gyenge, negatív korrelációt a fogyasztói bizalommal; valamint gyenge, pozitív korrelációt a jövedelemegyenlőtlenséggel. A Bayes-modell szerint a munkanélküliségi ráta döntő szerepet játszik a bűncselekmények számának alakulásában.

Érték: Az eredmények hozzájárulnak a bűnözés társadalmi-gazdasági meghatározóinak hazai kontextusú megértéséhez, és alapot szolgáltatnak célzott megelőző intézkedések és politikai döntések kialakításához.

A szerzők a kéziratot magyar nyelven nyújtották be. Benyújtás: 2025. 04. 03. Átdolgozás: 2025. 07. 29. Elfogadás: 2025. 10. 14.

Kulcsszavak: vagyon elleni bűncselekmény, munkanélküliségi szint, Gini-index, fogyasztói bizalom

Abstract

Aim: To explore and characterize the relationships between the unemployment rate, consumer confidence index, and income inequality (Gini index) and their impact on property crime occurrences in Hungary over the 2013–2022 period.

Methodology: Econometric time-series analysis using correlation measures and Bayesian linear regression on Hungarian economic and crime statistics.

Findings: Property crime counts exhibit a strong positive correlation with the unemployment rate, a weak negative correlation with consumer confidence, and a weak positive correlation with income inequality. The Bayesian regression highlights the unemployment rate as the primary driver of crime incidence.

Value: These findings enrich the literature on socio-economic drivers of crime in a domestic context and provide a basis for targeted crime-prevention strategies and policy interventions.

Keywords: property crime; unemployment rate; consumer confidence index; Gini index; income inequality

Összefoglalás

Tanulmányunk célja a munkanélküliség szintje, az infláció (fogyasztói bizalom), vagy a reálkeresetek alakulása és a jövedelemegyenlőtlenség közötti összefüggések feltárása és jellemzése a vagyon elleni bűncselekmények előfordulásának vonatkozásában. Kutatásunk a 2013 és 2022 közötti időszakot lefedve, ökonometriaival modellezési módszereket alkalmaz, magyarországi gazdasági és bűnügyi szakstatisztikai adatok felhasználásával. A megvizsgált idősoros adatok empirikus megfigyelései alapján megállapítható, hogy a vagyon ellen elkövetett bűncselekmények száma szignifikáns korrelációs kapcsolattal rendelkezik a megfigyelt változókkal szemben, amelyből a munkanélküliségi ráta pozitív erős, a fogyasztói bizalom negatív gyenge, valamint a jövedelemegyenlőtlenség pozitív gyenge korrelációs viszonyal jellemezhető. A Bayes-féle lineáris regresszió eredményei kiemelik a munkanélküliségi ráta központi szerepét a bűncselekmények számának befolyásolásában. A többi változó, mint a CCI és a Gini-index, gyengébb és bizonytalanabb kapcsolatokat mutatnak, ami arra utal, hogy a fogyasztói bizalom és a jövedelemegyenlőtlenség más, nem mért és jelen munkában nem vizsgált tényezőkkel együtt hathat a bűncselekmények számára.

Jelen kutatási eredményeink, illetve tanulmányunk hozzájárul a bűnözési magatartás társadalmi-gazdasági hajtóerőit vizsgáló szakirodalom további részletezéséhez, hazai környezetben való bővítéséhez.

Bevezetés

A vagyoni elleni bűncselekmények jelentős társadalmi, gazdasági károkat okoznak, befolyásolják az általános közbiztonság érzését, illetve közösségek életminőségét is egyaránt (Borbíró et al., 2019). A kriminológiai kutatások hosszú múltra tekintenek vissza a bűnözés különféle társadalmi, gazdasági és demográfiai tényezőinek vizsgálatában, azonban a vagyoni elleni bűncselekmények mögött meghúzódó specifikus gazdasági hajtóerők részletesebb feltárása, folyamatos vizsgálata különösen időszerű a mai gazdasági válságokkal, bizonytalansággal és növekvő jövedelmi egyenlőtlenségekkel terhelt globális környezetben.

Jelen, 2013–2022 közötti időszakra vonatkozó kutatásunk célja átfogó képet nyújtása a fogyasztói bizalom, az infláció, a munkanélküliség és a jövedelemegyenlőtlenség hatásáról a vagyoni elleni bűncselekmények alakulására. Ezen tényezők kölcsönhatásának vizsgálatával arra törekszünk, hogy azonosítsuk kutatási kérdéseinkre a választ, hogy milyen irányban és mértékben befolyásolják a vizsgált makrogazdasági jelenségeket megjelenítő változók a vagyoni elleni elkövetett bűnözési tendenciákat. Az inflációval nem mutatott érdemi korrelációt a modell, így a kézenfekvő változót nem vontuk be vizsgálatainkba.

A rendszerváltás időszaka Magyarországon jelentős változásokat hozott a bűnözési tendenciákban. Diczig István (1987) előrejelzéseiben már az ezredfordulóig próbálta feltérképezni a bűnözési folyamatokat, különös tekintettel a gazdasági és társadalmi átalakulások hatásaira. Prognózisaiban kiemelte, hogy a politikai és gazdasági rendszer összeomlása következtében a vagyoni elleni bűncselekmények és az erőszakos bűnelkövetések növekedése várható.

A rendszerváltás időszakában a bűnözési statisztikák jelentős változásokat mutattak, amelyeket Diczig (2002) részletesen elemzett. Kutatásai szerint a szervezett bűnözés térnyerése, a gazdasági bűncselekmények és a korrupció növekedése a rendszerváltás közvetlen következményei voltak. A hatóságok nehezen tudtak alkalmazkodni az új kihívásokhoz, mivel az addig centralizált és politikailag irányított rendészeti szerveknek új stratégiákat kellett kidolgozniuk.

A magyar gazdaság 2013 és 2022 között dinamikus növekedést mutatott, bár az évtized második felében kihívásokkal is szembesült, különösen a COVID-19-járvány és az azt követő gazdasági helyreállás időszakában. A GDP növekedése 2013 és 2019 között folyamatos volt, éves szinten átlagosan 3-4%-kal bővült.

A gazdaság erősödését az uniós források, az ipari termelés és az export növekedése is támogatta. A 2020-as év azonban jelentős visszaesést hozott, amikor a világvárvány következtében a GDP 4,5%-kal csökkent. A gazdasági teljesítmény azonban gyors helyreállást mutatott, és 2021-ben 7,2%-os növekedéssel meghaladta a járvány előtti szintet. 2022-ben a növekedés mérséklődött, 4,6%-os ütemmel, ami még mindig meghaladta az Európai Unió átlagát

Az infláció alakulása az évtized során jelentős változásokat mutatott. A 2013 és 2019 közötti időszakban a pénzromlás mértéke alacsony maradt, éves szinten általában 2-3% között mozgott. A járvány utáni gazdasági újraindulás azonban az infláció megugrását hozta magával. 2021-ben az inflációs ráta növekedni kezdett és 2022-ben már 14,5%-ot ért el, ami az elmúlt évtized legmagasabb értéke volt. Az infláció növekedését a globális energiaválság, az élelmiszerárak emelkedése és a munkaerőköltségek növekedése is fokozta (MNB.hu).

A keresetek tekintetében a vizsgált időszakban folyamatos növekedés volt tapasztalható. A bruttó átlagkeresetek emelkedése évente 6–10% között mozgott, míg a nettó keresetek növekedése szintén hasonló ütemet követett. 2022 decemberében a bruttó átlagkereset elérte az 581 900 forintot, míg a nettó átlagkereset 400 300 forint volt. A 2022-es év egészében a bruttó keresetek 17,5%-kal, a nettó keresetek pedig 18,2%-kal emelkedtek az előző évhez képest. Ennek ellenére a magas infláció miatt a reálbérek növekedése mérséklődött, és a vásárlóerő megőrzése kihívást jelentett a háztartások számára.

A tanulmányban az alábbi kutatási kérdést fogalmaztuk meg: „*Milyen mértékben és milyen mechanizmusokon keresztül befolyásolják a makrogazdasági tényezők – különösen a munkanélküliség, a jövedelemegyenlőtlenség és a fogyasztói bizalom – a vagyon elleni bűncselekmények alakulását Magyarországon a 2013–2022 közötti időszakban?*”

Elméleti háttér

Hazai kontextus

A magyar kriminológia és bűnüldözés területén kiemelkedő kutatók közé tartozik Dános Valér, Finszter Géza, Gál István László, Herke Csongor és Korinek László. Munkásságuk jelentős hatással volt a szervezett bűnözés, a pénzmosás, valamint a rendészeti és büntetőjogi szabályozások megértésére és fejlesztésére.

Dános Valér (2023) a szervezett bűnözés és a pénzmosás kapcsolatát vizsgálta a magyarországi kontextusban. Tanulmányában rámutatott arra, hogy a pénzmosás az 1980-as évek elején vált a hazai szervezett bűnözés egyik meghatározó

elemévé, és részletesen bemutatta ennek társadalmi és gazdasági hátterét. Ezzel összefüggésben elemezte a magyar bűnözés fejlődési mintázatait és azok hatását a gazdaságra.

Gál István László (2023) a pénzmosás hatályos magyar jogszabályainak dogmatikai problémáit tárgyalta. Kutatása rávilágított arra, hogy a szabályozás bizonyos hiányosságai jelentős akadályokat gördítenek a pénzmosás elleni hatékony fellépés elé. A tanulmányban részletes elemzést nyújtott a magyar jogi keretéről és azok nemzetközi összehasonlításáról.

Herke Csongor (2023) munkája a letartóztatásra vonatkozó büntetőjogi és idegenrendészeti szabályokat vizsgálta, különös tekintettel a harmadik országbeli állampolgárokra. Rámutatott, hogy a jelenlegi szabályozás nem minden esetben biztosítja az egyenlő bánásmódot, és szükséges lenne egy egységesebb jogalkalmazási gyakorlat kialakítása.

Finszter Géza (2024) és Korinek László (2025) is hangsúlyozták, hogy a rendészeti módszerek folyamatos fejlesztése és a nemzetközi együttműködés kulcszerepet játszik a bűnözés elleni küzdelemben.

A bűnözés jelentős hatást gyakorol a társadalomra egyrészt olyan tiltott áruk vagy szolgáltatások fogyasztásával, amelyek egyébként nehezen elérhetők. Másrészt a bűnözés jelentős költségekkel jár a köz- és magánszereplők számára. A bűnözés ilyen társadalmi költségének becslése az elmúlt évtizedekben fontos területté vált (Czabanski, 2008), amely megmutatja, hogy a bűnözés milyen jelentős terhet ró a társadalomra. A nemzetközi gyakorlat kutatásai alapján megállapítható, hogy jelentős különbség van az egyes országok között a bűnözéssel kapcsolatos költségszámítások közt. A bűnözés költségeinek számítási módszere fontos az elméleti és a gyakorlatban dolgozó szakemberek számára egyaránt. A bűnözéshez kapcsolódó költségek felmerülése tekintetében megkülönböztethetjük egyrészt a sértettet terhelő kiadásokat (kieső bért, orvosi költségeket, a fájdalom és a szenvedés orvoslásával kapcsolatos kiadásokat), másrészt pedig a kormányzatot terhelő költségeket (rendőrség és a büntető igazságszolgáltatás szervezeti költségeit) (Kerecsi, Kó & Antal, 2011).

Brand és Price (2000) felmérési adatok alapján becsüli meg a Belügyminisztérium teljes bűnözési költségeit Walesben és Angliában. Becslések szerint a teljes kiadás a bruttó hazai termék (GDP) 6,5%-ának felel meg. Anderson (1999) úgy találja, hogy az Egyesült Államokban a bűnözés teljes éves költsége a GDP 11,9%-át teszi ki. Detotto és Vannini (2010) munkája a bűncselekmények egy részhalmazának terhét értékeli Olaszországban. A becsült teljes társadalmi költség meghaladja az olasz GDP 2,6%-át.

Lentner és Zéman (2017) tanulmánya a pénzmosás jogi és gazdasági összefüggéseit vizsgálja, kiemelve annak társadalmi és fiskális káros hatásait. A szerzők

bemutatják a pénzmosás három szakaszát (elhelyezés, rétegezés, integrálás), valamint rávilágítanak arra, hogyan torzítja a bűncselekményből származó pénz a gazdaság működését, gyengítve az állam jövedelemújraelosztási képességét és az állampolgárok adómorálját. Hangsúlyt fektetnek a nemzetközi együttműködés és a vállalati felelősségvállalás (például KYC, KYB, KYE elvek)¹ szerepére a pénzmosás megelőzésében, ösztönözve a társadalmi tudatosság és szabályozói fellépés erősítését.

Ahogy látható, a bűnözési költségek azonosítása és becslése nagy figyelmet kapott a közgazdasági szakirodalomban, a bűnözés (legális) gazdasági tevékenységre gyakorolt káros hatását még mindig figyelmen kívül hagyják. A bűnözés úgy hat, mint az egész gazdaságra kivetett adó: elbátortalanítja a hazai és külföldi közvetlen befektetéseket, csökkenti a cégek versenyképességét, átcsoportosítja az erőforrásokat, bizonytalanságot és eredménytelenséget teremt.

Tanulmányunkban az elmúlt évtizedek kutatásai alapján a makrogazdasági tényezőkre – mint a munkanélküliség, a jövedelemegyenlőtlenség és a gazdasági biztonság hiánya – fókuszálunk, amelyek jelentős szerepet játszanak a bűnözés dinamikájában. A magas munkanélküliség és a növekvő jövedelemkülönbségek közvetlen kapcsolatban állnak a bűncselekmények számának növekedésével, mivel ezek a tényezők növelhetik a társadalmi feszültségeket és csökkenthetik a legális jövedelemszerzés lehetőségeit. Ugyanakkor kevesebb figyelem irányult eddig arra, hogy a fogyasztói bizalom, amely a gazdasági kilátásokkal és személyes pénzügyi helyzetekkel kapcsolatos lakossági érzékelések mutatója, milyen módon befolyásolja a vagyon elleni bűncselekmények előfordulását. A fogyasztói bizalom csökkenése a gazdasági bizonytalanság érzését erősítheti, ami bűnelkövetéshez vezethet, különösen olyan időszakokban, amikor a munkanélküliség is magas.

A munkanélküliségi ráta és a bűnözés kapcsolata

Cantor és Land (1985) felvetette azt a kérdést, hogy vajon az összesített munkanélküliségnek pozitív, negatív vagy nulla hatása van a kapitalista társadalmakban a bűnözés szintjére? Felhívták a figyelmet az erre a kérdésre adott válaszok központi fontosságára, mind a bűnelmélet, mind a szociálpolitika formálása szempontjából. Azt is megfigyelték, hogy a különböző tanulmányok eredményei között nincs konszenzus, egyesek pozitív munkanélküliségi és bűnözési kapcsolatot találtak, míg mások negatív vagy nulla kapcsolatot azonosítottak.

---

1 KYC: Know your Customer/Counterparty – Ismerd meg az ügyfeledet! KYB: Know your Business – Ismerd meg a cégedet! KYE: Know your Employee – Ismerd meg kollégádat!

Gould és munkatársai (2002) szerint a korai irodalom túlnyomó többsége az egyéni döntéshozatalra és az egyéni racionális választási modellekre összpontosított, amelyek magukban foglalják a személyes költség/haszon értékelését. Valójában a mikroökonómiai elméletek uralták a bűnözés-gazdaság vitáit az 1970-es évek végéig, amikor a kriminológusok és a közgazdászok is fejlett kvantitatív technikákat kezdtek el alkalmazni makrogazdasági szinten aggregált bűnözési és gazdasági idősorok vagy trendadatok feldolgozásával (Long & Witt, 1981). Ezek a makrogazdasági elemzések jellemzően a munkanélküliségi ráta hatását mérik fel olyan vagyon elleni bűncselekményekkel kapcsolatban, mint a betörés, lopás és gépjármű eltulajdonítás, akár közvetlenül, akár közvetve, az általános gazdasági egészséget, stabilitást vagy jólétet szolgáló helyettesítő intézkedések révén.

Neustrom és munkatársai (1988) Dél-Louisiana régióját tanulmányozták, ahol 54 hónapon keresztül jelentős gazdasági ingadozásokat tapasztaltak, és statisztikai összefüggést találtak a munkanélküliségi ráta, valamint a lopás és a testi sértés között. Ezzel szemben Young (1993) nem talált szignifikáns korrelációt a munkanélküliségi ráta és a lopások kapcsolatának vizsgálata során. Allen (1996) szignifikáns pozitív összefüggésről számolt be a munkanélküliségi ráta, valamint a rablás és betörés körében, ugyanakkor nem talált meghatározó kapcsolatot a munkanélküliségi ráta és a gépjárműlopások viszonylatában, míg Öster és Agell (2007) statisztikai szignifikanciát talált a munkanélküliség és az autólopások esetében. Ralston (1999) jelentős pozitív hatást talált a munkanélküliségi ráta és a vagyon elleni bűncselekmény vonatkozásában az Egyesült Államokban.

Összefoglalva, a munkanélküliségi ráták és a bűnözés közötti kapcsolatra vonatkozó rendelkezésre álló nemzetközi szakirodalom megállapításai leginkább vegyesnek, nem meggyőzőnek és változatosnak írhatók le a felhasznált adatok típusától és az adatok elemzésének statisztikai módszereitől függően. Freeman (1995) azt sugallja, hogy a munkanélküliség és a bűnözési ráta közötti kapcsolat általában gyengébb az idősoros elemzést használó tanulmányokban, mint a keresztmetszeti elemzést vizsgáló kutatásokban.

Számos kutató szkeptikussá vált, és megkérdőjelezte, hogy a munkanélküliségi ráta a bűncselekmény változásainak előrejelzésére szolgál. Seals és Nunley (2007) kritikusan érvelnek amellett, hogy a munkanélküliségi ráta nem ideális mutató vagy előrejelző változó, mivel a mérőszám nem tartalmazza azokat az embereket, akik teljesen felhagytak az aktív kereső tevékenység keresésével. Gould és munkatársai (2002) további kritikát fogalmaznak meg azzal érvelve, hogy a munkanélküliségi ráta túl rövid távú és ciklikus lehet ahhoz, hogy hosszú távon pontosan előrejelezze a bűnözési mintákat. Richard Rosenfeld (2007)

kriminológus felhívta a kutatók figyelmét, hogy vizsgálatukba, statisztikai modelleikbe építsenek bele jobb és változatosabb mutatókat, mint például a bruttó nemzeti terméket vagy a fogyasztói bizalmi indexet.

Jövedelemegyenlőtlenség és a bűnözés közötti kapcsolat

A szakirodalom két egymást kiegészítő elméletet azonosít azokra a lehetséges mechanizmusokra, amelyekeken keresztül a jövedelmi egyenlőtlenség elősegítheti a bűnözést. Az első a bűnözői magatartás mint költség-haszon számítás fogalma, amelyet Becker (1968) alapműve vezetett be a közgazdasági irodalomba. Ezen elmélet szerint az egyenlőtlenség bűnözéshez vezet azért, hogy az alacsony jövedelmű egyéneket, akiknek alacsony a piaci tevékenységből származó megtérülése, a magas jövedelmű egyének közelébe helyezik, akiknek olyan dolgaik vannak, amelyeket érdemes eltulajdonítani (Kelly, 2000). Más megfogalmazásban, még ha a szegénység szintje változatlan is marad, a szegények és gazdagok közötti jövedelemkülönbség növekedése elősegítheti a bűnözői magatartás gyakoribbá válását, mivel a bűncselekményekből származó várható haszon nagymértékben függ a potenciális áldozatok anyagi helyzetétől.

A második megközelítés Merton (1938) bűnszociológiai elméletein alapul, amely azokra a pszichológiai és érzelmi tényezőkre helyezi a hangsúlyt, amelyek hozzájárulhatnak az egyének bűnözővé válásához. Ezen elmélet szerint a társadalmi struktúrában alacsonyan lévő egyéneket frusztrálja, hogy nem érik el a siker anyagi tulajdonságait, és ez a kudarc még inkább elszomoríthat, ha a körülöttük lévők sikerével szembesülnek (Kelly, 2000). Ezen elméletek szerint egy szegény egyén nagyobb valószínűséggel válik erőszakossá egy olyan helyen, ahol nagy az egyenlőtlenség, mint egy hasonló egyén, aki egy egyenlőbb társadalomban él.

Ha egy országban nagy az egyenlőtlenség, és a szegények emiatt nem tudják könnyen megváltoztatni jövedelmi helyzetüket, akkor ennek megfelelően nőhet a vagyon elleni bűncselekmények száma. Ezenkívül a jövedelmi egyenlőtlenség magas szintje azt is jelenti, hogy a szegények számára alacsony a bűnözés megjelenő alternatív költsége (Fleisher, 1967; Ehrlich, 1973; Chiu & Madden, 1998).

Számos empirikus tanulmányt végeztek az egyenlőtlenség és a bűnözés közötti kapcsolat vizsgálatára. A legtöbb tanulmány azt mutatja, hogy pozitív összefüggés áll fenn az egyenlőtlenség és a bűnözési ráta között (Krohn, 1976; Lee & Bankston, 1999; Pickett et al., 2005). Poveda (2011) úgy találja, hogy az egyenlőtlenség pozitív hatással van a gyilkosságok arányára Kolumbia hét nagyvárosában. Hasonlóképpen Nadanovsky és Cunha-Cruz (2009) a Gazdasági Együttműködési és

Fejlesztési Szervezet országából, valamint a közép- és dél-amerikai országokból vett mintát használva úgy találják, hogy a kisebb egyenlőtlenség alacsonyabb gyilkossági rátával jár. Demombynes és Özler (2005) úgy találja, hogy Dél-Afrikában a nagyobb egyenlőtlenség a vagyon elleni bűncselekmények és a környékbeli erőszakos bűncselekmények magasabb arányával jár. Néhány tanulmány azonban azt sugallja, hogy az egyenlőtlenség nem statisztikailag szignifikáns meghatározója a bűnözésnek (Neumayer, 2005). Hasonlóképpen Guillaumont és Puech (2006) is úgy találják, hogy az egyenlőtlenségnek nincs jelentős hatása a bűnözésre. Ezenkívül Pridemore (2011) bírálja azt a nagy, országon átívelő irodalmat, amely az egyenlőtlenség és az emberölés közötti kapcsolatot tanulmányozza. A legtöbb szakirodalom nem tudja ellenőrizni a szegénységi rátát, ami a területi gyilkosságok arányának legkövetkezetesebb előrejelzője az Egyesült Államokkal foglalkozó empirikus irodalomban.

Brush (2007) vegyes eredményeket ért el a jövedelmi egyenlőtlenségek bűnözési arányra gyakorolt hatását illetően. Keresztmetszeti elemzést alkalmazva megállapítja, hogy a jövedelmi egyenlőtlenség elősegíti a bűnözést, de az idősoros elemzésre összpontosítva azt találja, hogy a jövedelmi egyenlőtlenség csökkenti a bűnözést.

Fogyasztói bizalmi index (CCI) és a bűnözés kapcsolata

A háztartások körében végzett felvételek egyik jelentős területe a fogyasztói bizalmi index számítása, amely a háztartások pénzügyi helyzetét és kilátásait, valamint jövőbeni fogyasztási, megtakarítási szándékát próbálja számszerűen leírni (Vadas, 2003), mely végső soron kihat a GDP-re. Rosenfeld és Fornango (2007) tanulmányukban a rablás és vagyon elleni bűncselekmény arányát vizsgálják CCI segítségével. Arra számítottak, hogy a CCI jelentős, negatív hatással lesz a rablási és vagyon elleni bűncselekmények arányára, hiszen a CCI magas értékei nagyobb fogyasztói bizalmat és optimizmust jelentenek. Vizsgálatuk során arra az eredményre jutottak, hogy a CCI és az egyes bűnözési mérőszámok között mérsékelt, negatív szignifikáns korreláció van. Azaz a fogyasztói bizalom évről évre javulása a rablások, betörések és lopások évről évre történő csökkenését eredményezik.

Zhang (2016) tanulmányában a vagyon elleni bűnözés és a gazdasági feltételek közötti kapcsolatot vizsgálja, amely utóbbit a fogyasztói bizalmi indexszel mér. Ezt az alkalmazást a keresztmetszeti függőség és a nem stacionaritás súlyosságának felmérésére használják. A kapott eredmények alapján az ICC hatást gyakorol a bűnözésre. A hatás akkor is fennállt, ha a becslőmodelljükhöz

további alternatív gazdasági mutatót rendeltek hozzá. Tehát eredményeik alátámasztják, hogy a gazdasági feltételek szubjektív mérőszámai a pénzügyileg motivált bűnözési rátákhoz kapcsolódnak.

Elmondható tehát, hogy a szakirodalmi kutatások arra utalnak, hogy a gazdasági nehézségek, például a magas munkanélküliségi ráta és az egyenlőtlen jövedelemeloszlás, fokozzák a bűnelkövetési hajlandóságot. Azonban a gazdasági tényezők komplex kapcsolatrendszere továbbra is tisztázásra szorul, különösen a fogyasztói bizalom esetében, amely a lakosság gazdasági várakozásait és pénzügyi optimizmusát tükrözi. Míg a munkanélküliséget és a jövedelemegyenlőtlenséget hagyományosan a bűnözés szignifikáns előrejelzőinek tekintik, a fogyasztói bizalom bűnözésre gyakorolt hatásáról kevesebb empirikus vizsgálat áll rendelkezésre. Egyes kutatások szerint a fogyasztói bizalom csökkenése a gazdasági bizonytalanság érzésének növekedését eredményezheti, ami bűncselekményekhez vezethet, mások azonban úgy vélik, hogy ez a tényező inkább közvetett módon, a gazdasági ciklusokon keresztül fejt ki hatását.

Anyag és módszertan

A kutatási terület és kérdés által meghatározott, továbbá az empirikus elemzések elvégzéséhez szükséges adatokat a Központi Statisztikai Hivatal (munkanélküliségi ráta), az Eurostat (fogyasztói bizalmi index – azaz CCI – és Gini-index), valamint a Legfőbb Ügyészség (vagyon elleni bűncselekmények száma) szervezetei szolgáltatták. Az elérhető munkanélküliségi ráták statisztikái közül a 15 és 64 éves korcsoport szerint mért és összehasonlított mutató került alkalmazásra, amely a munkanélküliek arányát mutatja be az azonos korú, gazdaságilag aktívnak tekintett népességben belül. Az Eurostat által közzétett fogyasztói bizalmi index a háztartások gazdasági helyzetre vonatkozó várakozásait méri és véleményét tükrözi adott országon, területen belül. A mutató meghatározása során figyelembevételre kerül a felmért háztartások jelenlegi pénzügyi helyzete, a jövőbeli pénzügyi helyzet megítélése, kiemelten a megtakarítási képességre, továbbá az általános gazdasági helyzetre vonatkozó vélemények. A mutatóban való általános csökkenés jelzi a háztartások pesszimizmusát, amely a megtakarítási hajlandóság növekedésében, a fogyasztási költségek mérséklődésében jelenhet meg, és befolyásolhatja az érintett gazdaságot, területet. A változók között megjelenő Gini-index a jövedelmi egyenlőtlenségek mérésére szolgál adott országon, területcsoporton belül, és segíti az összehasonlíthatóság részleges megjelenését, azonban a mutató hiányosságai közé tartozik a fekete- és szürkegazdaságból származó jövedelmi torzítások kezelésének problémája. Kiemelendő,

hogy a feketegazdaságban végzett munkatevékenység torzítja a hivatalos munkanélküliségi adatokat, mindamelllett hozzájárulhat a gazdasági instabilitáshoz az állami adóbevételek és fogyasztói bizalom csökkenésén keresztül.

A vagyoni viszonyok ellen irányuló bűncselekményeket a jogalkotó a hatályos 2012. évi C. törvényben (Btk.) két módon különíti el, valamint a Legfőbb Ügyészség bűnügyi statisztikáiban külön, illetve megbontva szerepelteti, amelyek között megjelennek a vagyon elleni erőszakos bűncselekmények (XXXV. fejezet) és a vagyon elleni bűncselekmények (XXXVI. fejezet). A vizsgálataink során a vagyon elleni bűncselekmények minden besorolt típusát figyelembe vettük, amelyek:

- Lopás (370. §).
- Rongálás (371. §).
- Sikkasztás (372. §).
- Csalás (373. §).
- Gazdasági csalás (374. §).
- Információs rendszer felhasználásával elkövetett csalás (375. §).
- Hűtlen kezelés (376. §).
- Hanyag kezelés (377. §).
- Jogtalan elsajátítás (378. §).
- Jármű önkényes elvétele (380. §).
- Uzsora bűncselekmény (381. §).

Hazai környezetben a bűnügyi statisztikai adatok korlátozottan nyújtanak lehetőséget a megfelelő összehasonlító elemzések lefolytatásához hosszú idősoros elemzéseknél, mivel a rendszerváltást követően a Btk. több alkalommal módosításra került a jogalkotók által, és ezen belül is a vagyon ellen elkövetett bűncselekményekhez tartozó értékhatárok mértéke, például 2007-ben és 2011-ben (Gál, 2019). A kutatásunk során az új és hatályos Btk. hatályba lépésének éve (2013) és 2022 közötti adatokat vizsgáltuk, amellyel a megjelenő bűnügyi szakstatisztikai adatok torzítását csökkentettük a kutatási módszertanunk megalkotása során. A szerepeltetett és jellemzett változók empirikus elemzéséhez leíró statisztikát, Pearson-féle korrelációt, valamint Bayes-féle lineáris regressziót használtunk, ezzel részletesen elemezve a megjelenő adathalmazokat.

Eredmények

Az 1. számú ábra a vagyon elleni bűncselekmények – lopás, rongálás, sikkasztás és csalás – alakulását mutatja be Magyarországon 2013 és 2022 között.

Az adatokból egy jelentős csökkenő tendencia figyelhető meg 2013 és 2021 között, majd 2022-ben drasztikus növekedés következett be az összes vizsgált bűncselekménytípusban.

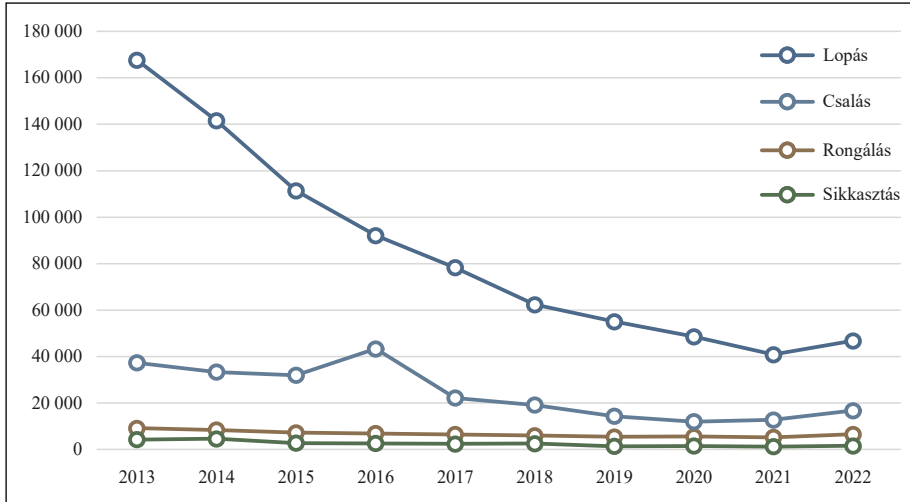
A vizsgált időszak elején, 2013-ban, a lopások száma kiugróan magas volt, meghaladta a 167 ezer esetet. Ettől kezdve fokozatosan csökkent, 2019-re kevesebb mint harmadára esett vissza (55 059 eset), majd 2021-ben elérte a 40 852 esetet, ami a 2013-as értékhez képest több mint 75%-os csökkenést jelent. Hasonló trend figyelhető meg a rongálás esetében, amely 2013-ban még 9210 eset volt, 2021-re pedig 5247-re csökkent. A sikkasztás száma szintén jelentősen csökkent, 2015-ben ugyan egy visszaesés tapasztalható, de 2019-re a regisztrált esetek kevesebb mint harmadára csökkentek. A csalás esetében viszont eltérő mintázat figyelhető meg: 2016-ban kiugróan magas volt az esetszám (43 383), amely később drasztikusan csökkent, 2020-ra 12 026-ra esett vissza.

2022-ben viszont fordulat következett be, és minden bűncselekménytípus esetében jelentős növekedés tapasztalható. A lopások száma több mint 15%-kal emelkedett 2021-hez képest, a rongálásoké 26%-kal, a sikkasztásé 27%-kal, míg a csalások száma 31%-kal növekedett. Ez azt jelzi, hogy a hosszú éveken át tartó csökkenő tendencia 2022-ben megtört, és ismét emelkedő pályára került a vagyoni elleni bűncselekmények száma.

A bűncselekmények alakulását számos tényező befolyásolhatta az elmúlt években. A 2013–2019 közötti csökkenés hátterében állhatott a gazdasági stabilitás javulása, a bűnüldözési stratégiák hatékonyságának növekedése, valamint a technológiai fejlődés – például a térfigyelő kamerák és a digitális nyomkövetés elterjedése. Ezzel szemben 2022-ben a hirtelen növekedés mögött gazdasági bizonytalanság állhatott, amelyet részben a COVID–19-járvány utóhatásai, az infláció növekedése és a reálbérek csökkenése okozhatott. Emellett az is lehetséges, hogy a csalások emelkedéséhez az online bűnözés térnyerése is hozzájárult.

1. számú ábra

A kutatás kiemelt bűncselekményeinek alakulása 2013–2022 között

Forrás: KSH, 2025.

A vizsgált időszakban két szakasz figyelhető meg: egy tartós csökkenő trend 2013 és 2021 között, majd egy hirtelen növekedés 2022-ben. Ennek okait érdemes tovább vizsgálni, különös tekintettel a gazdasági tényezőkre és a jogi szabályozás esetleges változásaira.

1. számú táblázat

A vagyron elleni bűncselekmények leíró statisztikái 2013 és 2022 közötti időszakra vonatkozóan

	Lopás	Rongálás	Sikkasztás	Csalás	Gazdasági csalás	Információs rendszer felhasználásával elkövetett csalás
Érvényes érték	10	10	10	10	10	10
Hiányzó érték	0	0	0	0	0	0
Medián	70 330,00	6540,50	2507,00	20 688,50	2,00	2886,50
Átlag	84 490,80	6733,40	2521,90	24 332,10	2,30	3031,40
Szórás	43 422,36	1287,44	1176,66	11 284,15	1,83	830,11
Minimum	40 852,00	5247,00	1248,00	12 026,00	0	1871,00
Maximum	167 657,00	9210,00	4634,00	43 383,00	6,00	4497,00
Összesen	844 908,00	67 334,00	25 219,00	243 321,00	23,00	30 314,00

	Hütlén kezelés	Hanyag kezelés	Jogtalan elsajátítás	Orgazdaság	Jármű önkényes elvétele	Uzsora
Érvényes érték	10	10	10	10	10	10
Hiányzó érték	0	0	0	0	0	0
Medián	60,50	2,50	1493,00	601,00	958,00	42,00
Átlag	63,30	2,90	1443,10	655,20	962,40	68,20
Szórás	31,28	2,08	192,96	379,46	80,14	97,14
Minimum	24,00	1,00	1081,00	124,00	873,00	3,00
Maximum	111,00	7,00	1666,00	1191,00	1119,00	320,00
Összesen	633,00	29,00	14 431,00	6552,00	9624,00	682,00

Forrás. A szerzők saját szerkesztése a JASP statisztikai szoftver eredményei alapján.

Az 1. számú táblázat leíró statisztikája alapján megállapítható, hogy a vagyon elleni bűncselekmények legmeghatározóbb tényezője a vizsgált időszak során a lopás, amelynek aránya 67,97% az elkövetett és regisztrált bűncselekmények száma között. Ezt követően kiemelkedik a csalás száma és aránya (19,57%), majd nagy csökkenés figyelhető meg a többi bűncselekmény számában.

2. számú táblázat

A kutatás változóinak leíró statisztikai 2013 és 2022 közötti időszakra vonatkozóan

	Bűncselekmények száma	Munkanélküliségi ráta	CCI	Gini-index
Érvényes érték	120,00	120,00	120,00	120,00
Hiányzó érték	0	0	0	0
Medián	1167,00	0,04	-10,30	0,28
Átlag	10 358,92	0,05	-14,12	0,28
Szórás	26 445,57	0,02	11,66	0,01
Minimum	0	0,03	-49,20	0,27
Maximum	167 657,00	0,12	1,80	0,29

Forrás. A szerzők saját szerkesztése a JASP statisztikai szoftver eredményei alapján.

A 2. számú táblázat összefoglalja a kutatás során vizsgált változók leíró statisztikai értékeit, amelyben a munkanélküliségi ráta, valamint a Gini-index tizedes formában került szerepeltetésre. A táblázat statisztikai értékei alapján megállapítható, hogy a bűncselekmények változója nem illeszkedik megfelelően a normális eloszláshoz, mivel az adatok átlagánál magasabb a szórás értéke, valamint

a medián értéke az átlaghoz mérten alacsonyabb, amely aszimmetrikus eloszlást jelent a bűnügyi statisztikai adatok elemzése során, ezzel szemben a munkanélküliségi ráta, a fogyasztói bizalmi index (CCI) és a Gini-index változóinak adatai közelítik a normális eloszlást. Az egyes metrikus változók közötti kapcsolat vizsgálatához és jellemzéséhez Pearson-féle korrelációt alkalmaztunk, amelynek korrelációs mátrixát a 3. számú táblázat szerepelteti.

3. számú táblázat

A kutatás változóinak korrelációs eredményei

Változó		Bűncselekmények száma	Munkanélküliségi ráta	CCI	Gini-index
Bűncselekmények száma	Pearson-féle r	—			
	p-érték	—			
Munkanélküliségi ráta	Pearson-féle r	0,737	—		
	p-érték	< 0,001	—		
CCI	Pearson-féle r	-0,362	-0,301	—	
	p-érték	< 0,001	< 0,001	—	
Gini-index	Pearson-féle r	0,321	0,250	-0,266	—
	p-érték	< 0,001	0,006	0,003	—

Forrás. A szerzők saját szerkesztés a JASP statisztikai szoftver eredményei alapján.

Az empirikus eredmények alapján megfigyelhető, hogy a vagyon elleni bűncselekmények száma a további vizsgált változókkal szignifikáns kapcsolatban áll, amelyekből a munkanélküliségi rátával pozitív erős ($r = 0,737$), a CCI mutatóval negatív gyenge ($r = -0,362$) és a Gini-index értékeivel pozitív gyenge ($r = 0,321$) a megjelenő kapcsolat. Ezek alapján arra lehet következtetni, hogy a munkanélküliségi szint változásának növekedésével a vagyon elleni bűncselekmények száma is emelkedik, továbbá a fogyasztói bizalom pozitív változása kihatással van az elkövetett bűncselekmények csökkenésére. A Gini-index eredményei azt mutatják, hogy a jövedelmi egyenlőtlenségek szélesedésével párhuzamosan emelkedik a vagyon elleni bűncselekmények száma. A fennmaradó korrelációs eredményekből megállapítható, hogy a magyarázó változók között szignifikáns kapcsolat jelenik meg, azonban a korrelációk gyengének jellemezhetőek, ezáltal nem torzítva a további vizsgálatokhoz szükséges lineáris regressziós előfeltételeket. Mindazonáltal a gyenge korrelációk jelenléte befolyásolhatja a magyarázó változók összesített R^2 értékét is, mivel a változók az eredményváltozó varianciájának ugyanazon részét is magyarázhatják, csökkentve a regressziós modell pontosságát. Az egyes változók hatásának méréséhez és összehasonlításához Bayes-féle lineáris regresszió került alkalmazásra,

amely rugalmasabban kezeli a kiugró értékeket, a multikollinearitást (a kutatás magyarázó változói esetében ez 1,11 és 1,14 közötti értéket vett fel, tehát gyengének jellemezhető), a kis mintákat, valamint egyes változók normális eloszlásra való illeszkedésének hiányát, ezáltal a hagyományos OLS módszerhez képest robusztusabb eljárásról van szó.

4. számú táblázat

A bűncselekmények számát magyarázó modellek összehasonlítása a vizsgált változók alapján

Modellek	P(M)	P(M adat)	BF _M	BF ₁₀	R ²
Munkanélküliségi ráta + CCI + Gini-index	0,250	0,455	2,501	1,000	0,577
Munkanélküliségi ráta + CCI	0,083	0,224	3,168	1,475	0,564
Munkanélküliségi ráta + Gini-index	0,083	0,182	2,451	1,202	0,563
Munkanélküliségi ráta	0,083	0,139	1,783	0,920	0,543
CCI + Gini-index	0,083	1,199×10 ⁻¹⁶	1,319×10 ⁻¹⁵	7,910×10 ⁻¹⁶	0,185
CCI	0,083	1,675×10 ⁻¹⁷	1,843×10 ⁻¹⁶	1,105×10 ⁻¹⁶	0,131
Gini-index	0,083	2,954×10 ⁻¹⁸	3,249×10 ⁻¹⁷	1,949×10 ⁻¹⁷	0,103
Null modell	0,250	1,232×10 ⁻¹⁹	3,696×10 ⁻¹⁹	2,710×10 ⁻¹⁹	0,000

Forrás. A szerzők saját szerkesztése a JASP statisztikai szoftver eredményei alapján.

Ahhoz, hogy a meghatározott változók egyedi és csoportos hatását értékeljük a modellek összehasonlítása során elsődlegesen a Bayes-faktor (BF), a posteriori valószínűség P(M|adat), valamint a determinációs együttható (R²) értékeit kell megvizsgáljuk. Az összehasonlíthatóság megteremtéséhez megadásra került egy null modell, amely semmilyen prediktort nem tartalmaz, illetve az egyváltozós modellek változóinak kombinálásával megkapható modellek és a kapcsolódó eredményeik is szerepeltetésre kerültek az 4. számú táblázatban. A legjobb modellt a munkanélküliségi ráta, a fogyasztói bizalmi index (CCI) és a Gini-index kombinációja nyújtotta, ahol a posteriori valószínűség 0,455, míg a Bayes-faktor (BF₁₀) 1,000 értéket vett fel, ami azt jelzi, hogy ez a modell a leginkább támogatott a rendelkezésre álló adatok szerint. Az R² értéke 0,577, amely alapján a modell a vagyon elleni bűncselekmények varianciájának 57,7%-át képes megmagyarázni, ami közepesen erős illeszkedéssel jellemezhető. Megfigyelhető, hogy az egyváltozós modell esetében a munkanélküliségi ráta (R² = 0,543) egyedüli prediktorként jobban teljesít, mint a CCI vagy

a Gini-index önmagában, amely azt jelzi, hogy önállóan is jelentős hatással bír a vagyon elleni bűncselekményekre. Ezzel szemben a CCI és a Gini-index különálló modelljei gyengébbek ($R^2 = 0,131$ és $R^2 = 0,103$), illetve az összesített legjobb modell R^2 értékéhez alacsonyabb hozzájárulással rendelkeznek az azonosan magyarázott varianciák eredményeképpen.

A kutatási eredmények tekintetében legnagyobb magyarázóerővel rendelkező modell képlete az alábbiak szerint írható fel:

$$Y_i = \beta_0 + \beta_1 \times \text{Munkanélküliség}_{1i} + \beta_2 \times \text{CCI}_{2i} + \beta_3 \times \text{Gini}_{3i} + \varepsilon_i$$

Ahol:

Y_i : a vagyon elleni bűncselekmények száma az i -edik megfigyelésre.

$\text{Munkanélküliség}_{1i}$: a munkanélküliségi ráta értéke az i -edik megfigyelésre.

CCI_{2i} : a fogyasztói bizalmi index értéke az i -edik megfigyelésre.

Gini_{3i} : a Gini-index értéke az i -edik megfigyelésre.

β_0 : konstans.

$\beta_1, \beta_2, \beta_3$: a magyarázó változók regressziós koefficiensei.

ε_i : az egyenlet hibatagja.

5. számú táblázat

A koefficiensek posterior összegzései

Koefficiensek	P(incl adat)	BF _{inclusion}	Átlag	Szórás	Megbízhatósági intervallum	
					Felső	Alsó
Munkanélküliségi ráta	1,000	$7,158 \times 10^{+15}$	8662,384	873,477	6860,209	$1,045 \times 10^{-4}$
CCI	0,678	2,108	-206,152	186,623	-569,171	0,000
Gini-index	0,637	1,754	3352,893	3327,688	-152,937	$1,003 \times 10^{-4}$

Forrás. A szerzők saját szerkesztés a JASP statisztikai szoftver eredményei alapján.

A modell koefficienseinek statisztikáit is érdemes megvizsgálni, amelyeket az 5. számú táblázat tartalmaz. A munkanélküliségi ráta esetében is kiemelkedő eredmények láthatók, a posteriori valószínűség szintén 1,000, ami azt mutatja, hogy ez a változó kulcsfontosságú a modellben. A Bayes-faktor ($\text{BF}_{\text{inclusion}} = 7,158 \times 10^{15}$) alapján a munkanélküliségi ráta magyarázó ereje kiemelkedően erős. Az átlagérték 8662,384, jelezve, hogy a mutató 1%-os változás átlagosan ennyivel növeli a vagyon ellen elkövetett bűncselekmények számát. A fogyasztói bizalmi index (CCI) esetében a posteriori valószínűség 0,678, amely alapján ezen változónak a modellben való szerepeltetése kevésbé biztosabb, mint a munkanélküliségi rátával szemben. A Bayes-faktor értéke (2,108) viszonylag

alacsonyabb, de még mindig támogatja a modellben való szerepét. Az átlagérték $-206,152$ negatív hatásra utal a vagyon elleni bűncselekményekkel szemben a mutató 1%-os növekedése esetén, bár a magas szórás jelzi ($186,623$), hogy ezen eredmény nem feltétlenül stabil. A megbízhatósági intervallum ($-569,171$ és $0,000$) alapján megállapítható, hogy a CCI hatása akár nullára is csökkenhet, ami gyenge bizonyítékot jelez a hatására. A Gini-index esetében a posteriori valószínűség $0,637$, ami azt sugallja, hogy szerepe a modellben közepesen erős. A Bayes-faktor ($1,754$) alacsonyabb, mint a munkanélküliségi rátáé, de a magyarázó ereje még mindig fontos lehet. A mutatóhoz tartozó átlagérték ($3352,893$) pozitív hatást jelez a vagyon elleni bűncselekmények növekedésére az index 1 értékkel való növekedése mellett, azonban a magas szórás és a megbízhatósági intervallum széles tartománya arra utal, hogy a jövedelmi különbségeket mérő index hatása kevésbé biztos.

A munkanélküliségi ráta a legstabilabb és legjelentősebb magyarázó változó a vagyon elleni bűncselekmények előrejelzésében a vizsgált mutatók tekintetében. A CCI és a Gini-index szintén fontos változók, bár ezek hatása kevésbé biztos és állandó, különösen a magas szórás és a széles megbízhatósági intervallumok tükrében.

Következtetések és javaslatok

A kutatás eredményei alapján a munkanélküliségi ráta a legfontosabb magyarázó tényező a vagyon elleni bűncselekmények alakulásában. A Bayes-féle regressziós elemzés szerint a munkanélküliségi ráta magyarázóereje a legnagyobb ($BF_{inclusion} = 7,158 \times 10^{15}$), és a modell determinációs együtthatója ($R^2 = 0,577$) azt jelzi, hogy ez a változó önmagában is jelentősen hozzájárul a bűncselekmények számának előrejelzéséhez. Az adatokból kitűnik, hogy a munkanélküliség csökkenésével a vagyon elleni bűncselekmények száma is visszaesett 2013 és 2021 között, míg a gazdasági válság időszakában, különösen 2022-ben, a növekvő munkanélküliség mellett a bűncselekmények száma is emelkedett.

A Gini-index szintén pozitív kapcsolatban áll a bűncselekmények számával, azonban a hatása bizonytalanabb. A Bayes-faktor alacsonyabb értéke ($BF_{inclusion} = 1,754$) arra utal, hogy bár a jövedelemegyenlőtlenség növekedése hozzájárulhat a vagyon elleni bűncselekmények emelkedéséhez, ez a kapcsolat nem olyan erős és stabil, mint a munkanélküliség esetében. Az adatok azt mutatják, hogy az egyenlőtlenség kisebb ingadozásai nem feltétlenül eredményeznek azonnali változást a bűnözésben, de hosszabb távon hatással lehetnek a társadalmi-gazdasági feszültségekre.

A fogyasztói bizalom indexe (CCI) a leggyengébb hatású változó a modellben. A korrelációs eredmények (-0,362) arra utalnak, hogy alacsonyabb fogyasztói bizalom esetén a bűncselekmények száma emelkedhet, de a kapcsolat nem egyértelmű. A Bayes-féle regressziós modell szerint a CCI egyéni magyarázóereje alacsony ($R^2 = 0,131$), ami arra utal, hogy önmagában nem tekinthető erős prediktornak. Ugyanakkor a fogyasztói bizalom csökkenése közvetetten befolyásolhatja a gazdasági bizonytalanságot és a munkaerőpiaci folyamatokat, ami hosszabb távon hatással lehet a vagyon elleni bűncselekmények alakulására.

Véleményünk szerint további kutatásokra van szükség a munkanélküliség, fogyasztói bizalom és jövedelmi egyenlőtlenségek kapcsolatának feltárására eltérő bűnözési trendekkel is egyaránt, azonban ezen vizsgálatokhoz érdemes multidiszciplináris (például szociológia, közgazdaságtan, kriminológia) megközelítést alkalmazni, hogy az egyes kapcsolatok és jelenségek összetett ok-okozati összefüggéseit még pontosabban fel lehessen tárni. Lehetőségként emelhető ki a jelenlegi kutatásunk kiterjesztése az Európai Unió további országaira, valamint a hazai adatok összehasonlítására a regionális adatok kontextusában, amely segíthetne a területi és térségi döntéshozatalban, stratégiaalkotásban.

A tanulmány empirikus eredményei igazolják, hogy a gazdasági ciklusok – különösen a munkanélküliség és a fogyasztói bizalom változásai – befolyásolják a vagyon elleni bűncselekmények alakulását. A 2013 és 2022 közötti időszak vizsgálata azt mutatja, hogy a stabil gazdasági periódusokban a bűncselekmények száma csökkent, míg a válságos időszakokban (különösen 2022-ben) megugrott.

Bár a tanulmány nem részletezi kifejezetten minden egyes gazdasági ciklus hatását, a leírt trendek és korrelációs elemzések alapján világosan látható, hogy a gazdasági stabilitás és válságok időbeli dinamikája szoros kapcsolatban áll a vagyon elleni bűncselekmények alakulásával. A tanulmány megállapította, hogy a munkanélküliségi ráta erős pozitív korrelációt mutat a vagyon elleni bűncselekmények számával ($r = 0,737$), vagyis a gazdasági bizonytalanság és a munkahelyek elvesztése hozzájárulhatott a bűncselekmények növekedéséhez. Ugyanakkor az eredmények nem térnek ki arra, hogy a válságkezelési intézkedések milyen módon hathattak erre az összefüggésre.

A vizsgált időszakban két jelentős válság következett be:

- Pandémia időszaka (2020–2021).
- Inflációs válság (2022).

Ezen válságok kezelésére alkalmazott gazdasági intézkedések – például bérkompensációk, vállalkozásmentő csomagok – részben mérsékelhették a munkanélküliség növekedését és ezáltal a bűnözési ráták további emelkedését. A jövőbeli kutatások számára érdemes lenne részletesen elemezni, hogy ezek a beavatkozások

milyen hatást gyakoroltak a bűnözési trendekre, különös tekintettel a szociális támogatások és munkapiaci beavatkozások bűnmegelőzési szerepére.

A vagyon ellen elkövetett bűncselekmények alakulásának, mintázatainak és meghatározó exogén és endogén tényezőinek mélyreható vizsgálatához számos szemléletmód és tudományos terület együttes alkalmazása szükséges a jelenséget kutatók és szakértők részéről, amelyek alapján az egyes megfigyelések részletezhetők, illetve új és újszerű következtetések, megállapítások tehetők a jövőben.

Felhasznált irodalom

- Allen, R. C. (1996). Socioeconomic conditions and property crime: A comprehensive review and test of the professional literature. *The American Journal of Economics and Sociology*, 55(3), 293–308. <https://doi.org/10.1111/j.1536-7150.1996.tb02311.x>
- Anderson, D. A. (1999). The aggregate burden of crime. *Journal of Law and Economics*, 42, 611–642. <https://www.journals.uchicago.edu/doi/10.1086/467436>, <https://doi.org/10.1086/467436>
- Becker, G. S. (1968). Crime and punishment: An economic approach. *The Journal of Political Economy*, 76, 169–217. <https://www.journals.uchicago.edu/doi/10.1086/259394>, <https://doi.org/10.1086/259394>
- Borbíró A., Gönczöl K., Kerezi K., & Lévay M. (2019). *Kriminológia* (Második, átdolgozott kiadás). Wolters Kluwer Hungary Kft.
- Brand, S., & Price, R. (2000). *The economic and social costs of crime*. Home Office Research Study n. 217, Home Office, London (UK). <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0165176507000201?via%3Dihub>, <https://doi.org/10.1037/e452672008-001>
- Brush, J. (2007). Does income inequality lead to more crime? A comparison of cross-sectional and time-series analyses of United States counties. *Economics Letter*, 96, 264–268. <https://doi.org/10.1016/j.econlet.2007.01.012>
- Cantor, D., & Land, K. (1985). Unemployment and crime rates in the post world war II United States: A theoretical and empirical analysis. *American Sociological Review*, 50, 317–332. <https://doi.org/10.2307/2095542>
- Chiu, W. H., & Madden, P. (1998). Burglary and income inequality. *Journal of Public Economics*, 69, 123–141. <https://www.jstor.org/stable/2095542?origin=crossref>, [https://doi.org/10.1016/s0047-2727\(97\)00096-0](https://doi.org/10.1016/s0047-2727(97)00096-0)
- Czabanski, J. (2008). *Estimates of cost of crime: History, methodologies, and implications*. Springer. <https://doi.org/10.1007/978-3-540-69805-0>
- Dános V. (2023). A pénzmosás megjelenésének feltételei a hazai szervezett bűnözés elemei között az 1980-as évek elején. *Belügyi Szemle* 71(5), 779–795. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2023.5.3>
- Demombynes, G., & Özler, B. (2005). Crime and local inequality in South Africa. *Journal of Development Economics*, 76(2), 265–292. <https://doi.org/10.1016/j.jdeveco.2003.12.015>

- Detotto, C., & Vannini, M. (2010). *Counting the cost of crime in Italy*. Workshop on Applied analyses of crime: Implications for cost-effective criminal justice policies. Porto Conte Ricerche. <https://doi.org/10.1080/17440572.2010.519523>
- Diczig I. (1987). *A magyarországi bűnözés 1987: Kriminológiai prognózis az ezredfordulóig*. MTA Kiadó. https://ujbtk.hu/wp-content/uploads/PDF_EPUB/bjk_2002-1.pdf
- Diczig I. (2002). A rendszerváltás hatása a bűnözésre Magyarországon. *Bűnügyi Szemle*, 50(1), 45–62. https://ujbtk.hu/wp-content/uploads/PDF_EPUB/bjk_2002-1.pdf
- Ehrlich, I. (1973). Participation in illegitimate activities: A theoretical and empirical investigation. *Journal of Political Economy*, 81, 521–565. <https://www.journals.uchicago.edu/doi/10.1086/260058>, <https://doi.org/10.1086/260058>
- Finszter, G. (2024). Legal basis for the use of covert means. *Belügyi Szemle*, 72(6), 1087–1099. <https://doi.org/10.38146/bsz-ajia.2024.v72.i6.pp1087-1099>
- Fleisher, B. (1967). The effect of income on delinquency. *American Economic Review*, 56, 118–137. <https://doi.org/10.1037/e438152008-016>
- Freeman, R. B. (1995). Why do so many young American men commit crimes? *Journal of Economic Perspectives*, 10(1), 25–42.
- Gál I. L. (2019). Korrelációs kapcsolatok a gazdasági mutatók és a bűnözés között. *Bűntetőjogi Szemle*, 2019(1), 56–67.
- Gál I. L. (2023). Dogmatikai problémák a pénzmosás hatályos magyar szabályozásával kapcsolatban. *Belügyi Szemle*, 71(5), 741–763. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2023.5.1>
- Gould, E. D., Weinberg, B. A., & Mustard, D. B. (2002). Crime rates and local labor market opportunities in the United States: 1979–1997. *The Review of Economics and Statistics*, 84(1), 45–61. <https://direct.mit.edu/rest/article-abstract/84/1/45/57295/Crime-Rates-and-Local-Labor-Market-Opportunities?redirectedFrom=fulltext>, <https://doi.org/10.1162/003465302317331919>
- Guillaumont, P., & Puech, F. (2006). *Macro-economic instability and crime*. DERDI.
- Herke Cs. (2023). A letartóztatottakra vonatkozó büntetőjogi és idegenrendészeti szabályok, különös tekintettel a harmadik országbeli állampolgárságú terheltekre. *Belügyi Szemle*, 71(5), 797–826. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2023.5.4>
- Kelly, M. (2000). Inequality and crime. *Review of Economics and Statistics*, 82, 530–539. <https://direct.mit.edu/rest/article-abstract/82/4/530/57217/Inequality-and-Crime?redirectedFrom=fulltext>, <https://doi.org/10.1162/003465300559028>
- Kerezsi K., Kó J., & Antal Sz. (2011). A bűnözés társadalmi költségei. *Kriminológiai tanulmányok*, 48, 168–195.
- Korinek L. (2025). A mesterséges intelligencia (MI) a kriminológia nézőpontjából. *Kriminológiai tanulmányok*, 62, 11–29. <https://doi.org/10.58655/kt.62.2025-1>
- Krohn, M. D. (1976). Inequality, unemployment and crime: A cross-national analysis. *The Sociological Quarterly*, 17, 303–313. <https://doi.org/10.1111/j.1533-8525.1976.tb00984.x>
- Lee, M. R., & Bankston, W. B. (1999). Political structure, economic inequality, and homicide: A cross-national analysis. *Deviant Behavior*, 20, 27–55. <https://doi.org/10.1080/016396299266588>

- Lentner C., & Zéman Z. (2017). A pénzmosás egyes jogi és gazdasági összefüggései. *Miskolci Jogi Szemle. A Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi Karának Folyóirata*, 12(1), 19–32.
- Long, S. K., & Witt. A. D. (1981). Current economic trends: Implications for crime and criminal justice. In K. Wright (Ed.), *Crime and criminal justice is a declining economy* (pp. 69–143). Oelgeschlager.
- Merton, R. K. (1938). Social structure and anomie. *American Sociological Review*, 54, 587–611. <https://doi.org/10.2307/2084686>
- Nadanovsky, P., & Cunha-Cruz, J. (2009). The relative contribution of income inequality and imprisonment to the variation in homicide rates among developed (OECD), South and Central American countries. *Social Science and Medicine*, 69, 1343–1350. <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0277953609005358?via%3Dihub>, <https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2009.08.013>
- Neumayer, E. (2005). Inequality and violent crime: Evidence from data on robbery and violent theft. *Journal of Peace Research*, 42, 101–112. <https://academic.oup.com/jpr/article-abstract/42/1/101/8366454?redirectedFrom=fulltext>, <https://doi.org/10.1177/0022343305049669>
- Neustrom, M., Jamieson, J., Manual, D., & Gramlin, B. (1988). Regional unemployment and crime trends. An empirical examination. *Journal of Criminal Justice*, 16(5), 394–402. [https://doi.org/10.1016/0047-2352\(88\)90064-5](https://doi.org/10.1016/0047-2352(88)90064-5)
- Öster, A., & Agell, J. (2007). Crime and unemployment in turbulent times. *Journal of the European Economic Association*, 5(4), 752–775. <https://academic.oup.com/jeea/article-abstract/5/4/752/2295714?redirectedFrom=fulltext&login=false>, <https://doi.org/10.1162/jeea.2007.5.4.752>
- Pickett, K. E., Mokherjee, J., & Wilkinson, R. G. (2005). Adolescent Birth Rates, Total Homicides and Income Inequality in Rich Countries. *American Journal of Public Health*, 95, 1181–1183. <https://doi.org/10.2105/ajph.2004.056721>
- Poveda, A. (2011). Economic development, inequality and poverty: An analysis of urban violence in Colombia. *Oxford Development Studies*, 39(4), 453–468. <https://doi.org/10.1080/13600818.2011.620085>
- Pridemore, W. A. (2011). Poverty matters: A reassessment of the inequality-homicide relationship in cross-national studies. *The British Journal of Criminology*, 51(5), 739–772. <https://academic.oup.com/bjc/article-abstract/51/5/739/515897?redirectedFrom=fulltext&login=false>, <https://doi.org/10.1093/bjc/azr019>
- Ralston, R. W. (1999). Economy and race: Interactive determinants of property crime in the United States, 1958-1995. *The American Journal of Economics and Sociology*, 58(3), 405–434. <https://doi.org/10.1111/j.1536-7150.1999.tb03295.x>
- Rosenfeld, R., & Fornango, R. (2007). The impact of economic conditions on robbery and property crime: The role of consumer sentiment. *Criminology*, 45(4), 735–769. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1745-9125.2007.00096.x>, <https://doi.org/10.1111/j.1745-9125.2007.00096.x>

- Seals, A., & Nunley, J. (2007). *The effects of inflation and demographic change on property crime: A structural time series approach*. Department of Economics and Finance Working Paper Series. Middle Tennessee State University.
- Vadas G. (2003). Túl a makróváltozókon: A lakossági bizalmi index és a magyar háztartások fogyasztási kiadásai. *Statisztikai Szemle*, 81(3), 252–266.
- Young, T. J. (1993). Unemployment and property crime: Not a simple relationship. *The American Journal of Economics and Sociology*, 52(4), 413–415. <https://doi.org/10.1111/j.1536-7150.1993.tb02564.x>
- Zhang, T. (2016). Addressing unobserved heterogeneity in the relationship between crime and consumer confidence. *Journal of Quantitative Criminology*, 32, 47–59. <https://doi.org/10.1007/s10940-015-9253-x>

A cikk APA szabály szerinti hivatkozása

Denich E., Hegedűs Sz., & Baracsi Á. L. (2026). *Vagyon elleni bűncselekményeket befolyásoló fontosabb makrogazdasági bizonytalansági tényezők vizsgálata Magyarországon többváltozós módszerekkel*. *Belügyi Szemle*, 74(5), 1205–1227. <https://doi.org/10.38146/BSZ-AJIA.2026.v74.i5.pp1205-1227>

Nyilatkozatok

Összeférhetetlenség

A szerzők nem jelentettek összeférhetetlenséget.

Finanszírozás

A szerzők nem kaptak pénzügyi támogatást a kutatáshoz, a szerzőséghez és/vagy a cikk publikálásához.

Étikai nyilatkozat

Jelen cikkhez nem kapcsolódik adatkészlet.

Nyílt hozzáférésről szóló tájékoztatás

Jelen cikk a Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY NC-ND 2.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.0/>) feltételei szerint publikált Open Access közlemény, melynek szellemében a cikk bármilyen médiumban szabadon felhasználható, megosztható és újraközölhető, feltéve, hogy az eredeti szerző és a közlés helye, illetve a CC License linkje feltüntetésre kerüljenek.

Levelező szerző

A cikk levelező szerzője Baracsi Áron Lajos, aki a baracsi.aron@gmail.com e-mail címen érhető el.